Lieta Nr.A42967309
AA43-0126-12/3

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2012.gada 30.janvārī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja S.Gintere,
tiesneses M.Osmane un V.Zommere,

piedaloties atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Lauku atbalsta dienesta pārstāvim *G.J.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *A.M.* pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par finansējuma piešķiršanu Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam pasākuma „Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturēšanā" ietvaros, sakarā ar *A.M.* apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 26.augusta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam pasākuma „Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturēšanā" ietvaros 2009.gada 30.martā *A.M.* iesniedza Lauku atbalsta dienesta (turpmāk – LAD) Dienvidlatgales reģionālajā lauksaimniecības pārvaldē projekta iesniegumu Nr.09-03-L14100-000626 „Lauksaimniecības tehnikas iegāde saimnieciskās darbības veikšanai" (turpmāk – Projekta iesniegums), kurā plānota traktora MTZ-82 iegāde.

LAD Dienvidlatgales reģionālā lauksaimniecības pārvalde ar 2009.gada 17.jūlija lēmumu Nr.1.1-7/1311 „Paziņojums par projekta iesnieguma noraidīšanu" noraidīja *A.M.* Projekta iesniegumu, jo tas neatbilst publiskā finansējuma saņemšanas nosacījumiem.

Izskatot *A.M.* apstrīdēšanas iesniegumu, LAD direktora p.i. ar 2009.gada 8.septembra lēmumu Nr.5.1/M-777/2921 (turpmāk – Lēmums) atstāja negrozītu LAD Dienvidlatgales reģionālās lauksaimniecības pārvaldes 2009.gada 17.jūlija lēmumu Nr.1.1-7/1311.

[2] Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu namā 2009.gada 12.oktobrī saņemts *A.M.* pieteikums par Lēmuma atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu par Projekta iesnieguma apstiprināšanu. Pieteikums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[2.1] Iestāde, pieņemot Lēmumu, nav ņēmusi vērā Ministru kabineta 2008.gada 18.augusta noteikumu Nr.668 „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam pasākumam „Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturēšanai”” (turpmāk – Noteikumi Nr.668) 5.3.apakšpunkta nosacījumus. Pieteicējas īpašumā ir 3,2 ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes.

[2.2] Projekta iesnieguma veidlapās nav ailes, kurā varētu ierakstīt, cik pesticīdi tiks izmantoti nākamajos gados. Iepriekšējos gados pesticīdi zāles iznīcināšanai nav izmantoti.

[2.3] Pieteicēja nepiekrīt iestādes apgalvojumam, ka 2011.gadā traktori būs lētāki par 6000 latiem, kā arī norāda, ka šobrīd veikalā traktori maksā no 14900 līdz 39500 latiem.

[2.4] Pieteicēja ir izpildījusi Noteikumu Nr.668 5.5.1.apakšpunkta nosacījumus, proti, pieteicējas ienākumi no saimnieciskās darbības 2011.gadā būs 3766 lati, kas ir par 30% vairāk salīdzinājumā ar 2008.gada ienākumiem, kas bija 2849 lati.

[3] LAD rakstveida paskaidrojumos pirmās instances tiesai *A.M.* pieteikumu neatzina.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 26.augusta spriedumu noraidīts *A.M.* pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Tiesas spriedumā norādīti turpmāk minētie motīvi.

[4.1] Tiesa precizēja pieteicējas prasījumu un atzina, ka šajā lietā ir jāizskata prasījums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Tiesa, atsaucoties uz Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta judikatūru, pārbaudīja, vai konkrētajā gadījumā pastāv priekšnoteikumi pieteicējai labvēlīga administratīva akta, ar kuru tiktu pieņemts Projekta iesniegums un piešķirts atbalsts pasākuma „Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturēšanai” ietvaros, izdošanai.

[4.2] Tiesa konstatēja, ka lietā nav strīda par to, ka pieteicējas Projekta iesniegums atbilst administratīvajiem vērtēšanas kritērijiem; ka lietā ir strīds, vai Projekta iesniegums atbilst publiskā finansējuma saņemšanas nosacījumiem, proti, vai tajā plānotā lauksaimniecības tehnikas iegāde nodrošinās pasākuma „Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturēšanai” un projekta mērķa sasniegšanu, kā arī to, vai minētā tehnikas iegāde nav pretrunā drošas finanšu vadības principam.

[4.3] Tiesa atsaucās uz Lauksaimniecības un lauku attīstības likuma 5.panta pirmo daļu, kas noteic, ka valsts un Eiropas Savienības atbalsts tiek piešķirts, lai sekmētu lauksaimniecības, lauku un zivsaimniecības attīstību,

kā arī paaugstinātu lauku teritorijas iedzīvotāju dzīves līmeni un radītu Latvijas un pārējo Eiropas Savienības dalībvalstu lauksaimniecības produktu ražotājiem līdzvērtīgus konkurences priekšnoteikumus. Savukārt minētā panta ceturtā daļa noteic, ka kārtību, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai, un kārtību, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauku un zivsaimniecības attīstībai, nosaka Ministru kabinets.

Noteikumu Nr.668 3.punkts noteic, ka pasākuma „Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturēšanai" mērķis ir veicināt daļēji naturālo saimniecību pārstrukturēšanu, sekmējot komerciālas un konkurētspējīgas saimnieciskas darbības attīstību.

[4.4] Tiesa konstatēja, ka pieteicējas mērķis, iesniedzot Projekta iesniegumu, ir attīstīt konkurētspējīgu saimniecību, ražojot augstas kvalitātes lauksaimniecības produkciju, kas būtu pieprasīta tirgū. Lai īstenotu šo mērķi pieteicēja plāno palielināt dārzeņu platības, par savu naudu iegādāties kvalitatīvāku graudu izsējas materiālu, nopirkt traktoru MTZ-82 (traktora izmaksas plānotas Ls 6000), lai varētu apstrādāt ar savu tehniku zemi ekonomiski izdevīgāk, lētāk, iegūt vairāk klientu produkcijas realizācijai, palielināt dārzeņu audzēšanas sortimentu.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2009.gada 14.jūlija noteikumu Nr.783 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku un zivsaimniecības attīstībai" (turpmāk – Noteikumi Nr.783) 4.4.punktu projekta iesniegumā parāda, ka projekta plānotās izmaksas atbilst gaidāmajiem rezultātiem, ievērojot pareizas finanšu vadības principu, ko veido: 4.4.1. saimnieciskuma princips, kurš saistīts ar to, lai resursi, ko atbalsta pretendents lieto savas darbības nodrošināšanai, būtu pieejami noteiktā laikā, pienācīgā apmērā un par labāko cenu; 4.4.2. lietderības princips, kurš saistīts ar labāko attiecību starp izmantotajiem resursiem un gūto rezultātu; 4.4.3. efektivitātes princips, kurš saistīts ar konkrētu izvirzīto mērķu un paredzēto rezultātu sasniegšanu.

No projekta iesnieguma un pieteicējas paskaidrojumiem tiesa konstatēja, ka galvenais apstāklis projekta iesnieguma mērķa sasniegšanai ir traktora MTZ-82 iegāde. Vienlaicīgi no naudas plūsmas pārskatiem tiesa konstatēja, ka arī bez plānotajām investīcijām, proti, traktora iegādes, tiek sasniegts saimnieciskās darbības 30% pieaugums. Bet pēc traktora iegādes ienākumi divos gados palielinās tikai par Ls 24 (ieskaitot arī 2011.gadu, kurā tikai septembra mēnesī plānota traktora iegāde). Atbilstoši projekta aprakstam, tiek plānots palielināt dārzeņu platības un dārzeņu sortimentu, taču ienākumi no dārzeņiem gadu no gada paliek nemainīgi, kā arī nav redzams, ka tiktu plānots palielināt apsaimniekojamo platību. No projekta iesnieguma nav konstatējams, ka pieteicēja plānotu palielināt apsaimniekojamo platību, līdz ar to tiesas ieskatā 3,2 ha apsaimniekošanai traktora ar 82 zirgspēku jaudu iegāde nav samērojama ar apstrādājamās zemes platību un traktora uzturēšanas un ekspluatācijas izdevumiem. Tiesas ieskatā nav pamatots pieteicējas iebildums, ka, iegādājoties no

kaimiņa lietotu traktoru, tam nebūs nepieciešams remonts un rezerves daļas, tāpat nav pamatots iebildums, ka, apsaimniekojot zemi ar savu tehniku, izdevumi būs tikai traktorista noalgošanai. Kā redzams no naudas plūsmas pārskata, izdevumi degvielai pēc plānotās traktora iegādes ir plānoti.

[4.5] Eiropas Savienības Komisijas 2002.gada 19.novembra regulas Nr.2343/2002 par pamata Finanšu regulu struktūrām, kas minētas 185.pantā Padomes Regulā (EK, Euratom) Nr.1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienu vispārējam budžetam, 25.panta pirmajā punktā ir ietverts pareizas finanšu vadības principa skaidrojums, proti, tā ir finanšu vadība ievērojot saimnieciskuma, lietderības un efektivitātes principus. Savukārt saskaņā ar minētā panta otro punktu: 1) saimnieciskuma princips prasa, lai resursi, ko Kopienas struktūra lieto savas darbības veikšanai, būtu pieejami noliktajā laikā, pienācīgā apjomā un kvalitātē un par labāko cenu; 2) lietderības princips saistīts ar labāko attiecību starp izmantotajiem resursiem un sasniegto rezultātu; 3) efektivitātes princips ir saistīts ar konkrētu nosprausto mērķu un paredzēto rezultātu sasniegšanu.

No minētajām tiesību normām tiesa secināja, ka, piešķirot atbalstu Eiropas Savienības struktūrfonda ietvaros, izvērtējams fonda līdzekļu izlietojuma plānotais mērķis kopsakarā ar plānotajiem sasniedzamajiem rezultātiem, novērtējot plānoto resursu izlietojumu piemērotību. Fonda līdzekļu izlietojumam ir jānodrošina efektīvu plānoto mērķu un rezultātu sasniegšanu. Tādējādi Projekta iesnieguma vērtēšana ietver arī plānotā sasniedzamā rezultāta izvērtējumu, tā atbilstību projekta iesniegumā ietvertajām izmaksām, kā arī efektivitātes izvērtējumu projekta mērķa sasniegšanai.

[4.6] Ņemot vērā sprieduma [4.4] un [4.5] punktā minēto, tiesa secināja, ka pieteicējas Projekta iesniegumā plānotā lauksaimniecības tehnikas iegāde saimnieciskās darbības veikšanai būtu pretrunā ar pareizas (drošas) finanšu vadības principiem, konkrēti, lietderības un efektivitātes principiem. Pieteicēja nav ekonomiski pamatojusi traktora iegādes lietderību un to, kā tas sekmēs konkurētspējīgas saimniecības attīstību un augstas kvalitātes lauksaimniecības produkcijas ražošanu.

Līdz ar to tiesa secināja, ka pieteicējas Projekta iesniegums neatbilst Noteikumu Nr.783 4.4.apakšpunktā noteiktajam pareizas finanšu vadības principam, jo projekta plānotās izmaksas neatbilst gaidāmajiem rezultātiem. Proti, iegādājoties traktoru, netiks sasniegts Noteikumu Nr.668 3.punktā noteiktais pasākuma mērķis un netiks sekmēta komerciālas un konkurētspējīgas saimnieciskās darbības attīstība.

[4.7] Tiesa izvērtēja tikai tos argumentus, kas tiesas ieskatā ir nozīmīgi no tiesību viedokļa un kas var ietekmēt tiesas spriedumu pēc būtības.

[4.8] Tiesa atzina, ka konkrētajā lietā nepastāv priekšnoteikumi pieteicējai labvēlīga administratīvā akta, ar kuru tiktu pieņemts viņas

Projekta iesniegums un piešķirts atbalsts pasākuma „Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturēšanai" ietvaros, izdošanai.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 26.augusta spriedumu *A.M.* iesniedza apelācijas sūdzību, kurā, papildus pieteikumā minētajiem argumentiem, norādīts turpmākais.

[5.1] Pieteicēja iztērēja vairāk kā 200 latus Projekta iesnieguma sagatavošanai, ko veica ar LAD rajona lauksaimniecības konsultanta palīdzību.

[5.2] LAD projekta iesniegumu nav apstiprinājis, norādot, ka projekta ietvaros iegādājamie traktori ir kļuvuši lētāki. Tiesa ir pārkāpusi Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 246.-251.pantu, kā arī Noteikumus Nr.668, noraidot pieteicējas projektu par traktora pirkšanu.

[5.4] Tiesa pārkāpa APL 110.panta ceturto daļu, nenodrošinot pieteicējai tulka, kas pārtulkotu iestādes pārstāves sniegtos paskaidrojumus tiesas sēdē, palīdzību. Tādējādi pieteicēja nevarēja piedalīties procesuālajās darbībās, uzdodot jautājumus iestādes pārstāvim, kā arī vērsties tiesā ar paskaidrojumiem un prasībām.

[6] LAD rakstveida paskaidrojumos pieteicējas apelācijas sūdzību neatzina, lūdza to noraidīt, atsaucoties uz pirmās instances tiesā sniegtajiem paskaidrojumiem, kā arī papildus norādot turpmāk minēto.

[6.1] SIA „Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centrs" (turpmāk – Centrs) un LAD ir divas dažādas institūcijas. Centrs atbalsta pretendentiem palīdz sagatavot projekta iesniegumus, savukārt LAD šos projekta iesniegumus vērtē. Tas, ka Projekta iesniegums tika sagatavots ar konsultanta palīdzību, vēl nenozīmē, ka Projekta iesniegums tiks apstiprināts. Pieteicējai bija jāizpilda visi Noteikumu Nr.668 nosacījumi. Ja pieteicēja nevarēja izpildīt šīs prasības, viņai nevarēja rasties tiesiskā paļāvība, ka Projekta iesniegums tiks apstiprināts.

[6.2] Projekta iesniegums tika noraidīts, jo tajā plānotie ieguldījumi nav samērojami ar plānotajiem ieņēmumiem no lauksaimnieciskās ražošanas. LAD secināja, ka traktora iegāde neatbilst pareizas finanšu vadības principam, jo projekta plānotās izmaksas neatbilst gaidāmajiem rezultātiem.

[6.3] Pieteicējai tiesas sēdē tika nodrošināts tulks, kurš veica darbu atbilstoši ieņemamajam amatam un kompetencei.

[7] Uz tiesas sēdi Administratīvajā apgabaltiesā pieteicēja neieradās, apgabaltiesā saņemts *A.M.* iesniegums ar lūgumu izskatīt lietu bez viņas klātbūtnes, jo nevar ierasties finansiālu grūtību dēļ.

Uzklausījusi LAD pārstāvja viedokli, administratīvā apgabaltiesa atzina, ka lietu ir iespējams izskatīt bez pieteicējas piedalīšanās tiesas sēdē.

Iestādes pārstāvis pieteicējas apelācijas sūdzību neatzina un uzturēja paskaidrojumos tiesām minētos argumentus un apsvērumus.

Motīvu daļa

[8] Pārbaudījusi lietas materiālus un noklausījusies administratīvā procesa dalībnieka paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka *A.M.* apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu ir noraidāms.

[9] APL 307.panta ceturtā daļa noteic, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas ,

Par pieteicējas apelācijas sūdzības argumentiem apgabaltiesa papildus norāda turpmāk minēto.

[10] Nepamatots ir apelācijas sūdzības arguments, ka pieteicējas Projekta iesniegums tika noraidīts tikai tā iemesla dēļ, ka traktori kļuvuši lētāki. Lēmumā nepārprotami norādīts, ka atteikuma piešķirt pieteicējai prasīto finansējumu iemesls ir tas, ka konstatētajos faktiskajos apstākļos (proti, pieteicējas īpašumā ir tikai 3,2 ha zemes; no Projekta iesnieguma 5.pielikuma „Naudas plūsmas pārskats" neizriet, ka tiktu palielinātas apsaimniekojamās platības, nav paredzēti izdevumi minerālmēslu un pesticīdu iegādei, zemes nomai, nekustamā īpašuma iegādei; ieņēmumi no dārzeņu realizācijas katru gadi ir nemainīgi – Ls 1800, kas liecina, ka bez traktora iegādes pieteicēja nodrošina nemainīgus ieņēmumus u.c.) traktora iegāde nesekmēs komerciālas un konkurētspējīgas saimnieciskās darbības attīstību. Noteikumu Nr.668 3.punktā noteikts, ka pasākuma, kam savu Projekta iesniegumu iesniedza pieteicēja, mērķis ir veicināt daļēji naturālo saimniecību pārstrukturēšanu, sekmējot komerciālas un konkurētspējīgas saimnieciskās darbības attīstību. Tādējādi iestādes atteikums ir balstīts uz konkrētu tiesību normu un iestādes konstatētajiem apstākļiem par pieteicējas Projekta iesnieguma neatbilstību normā paredzētajiem nosacījumiem.

Apgabaltiesa pievienojas iestādes secinātajam, ka MTZ-82 traktora ar 82 zirgspēku jaudu iegāde nav samērojama ar apstrādājamo nelielo zemes platību. Šāda traktora iegāde, uzturēšana un ekspluatācija nebūs rentabla un nesekmēs komerciālas un konkurētspējīgas saimnieciskās darbības attīstību.

Iestāde ir arī pamatoti konstatējusi, ka traktora iegādei pieteicēja ir norādījusi nesamērīgi augstu cenu, ka pieteicējas Projekta iesniegumā norādītā informācija par traktora cenu nav arī pietiekama un nav savstarpēji salīdzināma, jo traktoru markas un izlaides gadi ir atšķirīgi. Tas nozīmē, ka pieteicējas iesniegtie dokumenti nesatur visu nepieciešamo informāciju.

[11] Attiecībā uz to, ka pieteicējas Projekta iesniegumu sagatavoja Centrs, apgabaltiesa norāda, ka pieteicējai pastāv iespēja brīvi izvēlēties

personu, kas viņai sniedz palīdzību projekta iesnieguma sagatavošanā. Tāpat pieteicējai, slēdzot līgumu (vienošanos) par projekta iesnieguma sagatavošanu, pastāv iespēja līgumā iekļaut nosacījumus, kas noteic projekta iesnieguma sagatavotāja atbildību par nekvalitatīva projekta iesnieguma sagatavošanu.

[12] APL 110.panta ceturtā daļa noteic tiesas pienākumu nodrošināt procesa dalībnieku – fizisko personu, kura neprot tiesvedības valodu (latviešu valodu), ar tulku, lai tā varētu piedalīties procesuālajās darbībās. Savukārt APL 215.pants reglamentē tulka piedalīšanos tiesas sēdē.

Apgabaltiesa uzskata par nepamatotu pieteicējas argumentu, ka pirmās instances tiesa pieļāva procesuālu pārkāpumu lietas izskatīšanā, jo pieteicēju nenodrošināja ar tulku, ka līdz ar to pieteicēja nevarēja veikt procesuālās darbības.

Kā secināms no lietas materiāliem un 2010.gada 19.augusta tiesas sēdes protokola (*lietas 62.-64.lapa*), tiesas sēdē piedalījās tiesas pieaicinātā tulce *J.G.* Pieteicēja tiesas sēdes laikā ir sniegusi paskaidrojumus, atbildējusi uz jautājumiem, kā arī piekritusi lietas izskatīšanas pabeigšanai. No tiesas sēdes protokola secināms, ka pieteicējai nav bijuši jautājumi iestādes pārstāvim, ka procesa dalībniekiem cita starpā ir tikušas izskaidrotas APL 139.panta pirmajā daļā noteiktās tiesības iesniegt piezīmes pie tiesas sēdes protokola, ja tajā ir nepilnības un nepareizības. Pieteicēja piezīmes pie protokola nav iesniegusi.

Tādējādi apgabaltiesa atzīst, ka nav konstatējams pieteicējas procesuālo tiesību ierobežojums lietas izskatīšanas laikā tiesas sēdē pirmās instances tiesā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

atzīt par nepamatotu un noraidīt *A.M.* pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par finansējuma piešķiršanu Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam pasākuma „Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturēšanā" ietvaros.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja S.Gintere

Tiesneses M.Osmane

V.Zommere